

VALTAKUNNALLINEN EVANKELIUMIJUHLA TURUSSA
Kanava Armon opettajia la 30.6.2012 klo 15.00
Erkki Koskenniemi

Armon opettajia

Tämän kanavan taustalle on ymmärtääkseni ajateltu viime vuoden lopulla ilmestynyt ohjelmisto nimeltä Kirkon aarteita. Se sisältää hiukan yli 50 000 sivua suomennettuja tekstejä Kirkon historian ajalta. Kurkistamme siis hiukan Kirkon pitkään historiaan ja teemme pintaraapaisun siihen, mitä muutamat vuosisatojen aikana eläneet ajattelijat ovat tuottaneet ja mitä ahkerat suomentajat ovat meidän käsiimme laskeneet.

Tänään voisimme ottaa lähtökohdaksi sen, mitä eri kirjoittajat ovat ymmärtäneet Jumalan armolla ja kulkea näin halki vuosisatojen. Näin emme kuitenkaan tee: Ensiksikään en siihen pysty ja toiseksi toisenlainen käsittely voi muutenkin olla antoisampi. Mutta toki tätäkin kysymystä käsitellään, tai ainakin hipaistaan

Marttyyri Konon

Kirkon nopea ja tehokas lähetystyö asetti sen pian vastakkain mahtimiesten kanssa. Noin kolmensadan ensimmäisen vuoden ajan kristityt olivat Rooman valtakunnassa lainsuojattomia. Lukemattomat ihmiset joutuivat kuulusteltaviksi, kidutettaviksi ja tapetuiksi Kristuksen tähden. Kertomukset heidän kohtaloistaan ovat osa koko Kirkon aarteistoa. Ne antavat voimaa niille, joiden kohdalla tämä viha on todellisuutta tänäänkin, Monet surmatuista kristityistä olivat seurakuntien piispoja tai oppineita ihmisiä. Tällä kertaa poimin esille miehen, jota ei muisteta hänen oppineisuutensa tähden. Hänet tunnemme sattumalta, kuten hän joutui veritodistajaksikin sattumalta. Oli aika, jolloin valtiovalta teki iskun kristittyjen asuttamalle seudulle. Kaikki muut olivat lähteneet, mutta yksi vanha mies nimeltä Konon, oli jäänyt kastelemaan keisarin puutarhaa. Hyväntahtoinen papparainen vangittiin ja vietiin tuomarien eteen. Tuli tosipaikka, mutta vanhus ei epäröinyt: Hän oli kristitty ja tunnusti sen. Psalmin sanat huulillaan hän antoi henkensä kidutusten keskellä. Näin hän tuli meille kaikille armon opettajaksi - ei opetuksellaan vaan elämällään.

Ihmiset himoitsevat lottovoittoa, vaikkapa seitsemän miljoonan euron rahakasaa. Sellaisen saatuaan ihminen on rikas ja voi hankkia kaiken mitä rahalla voi saada. Elämä muuttuu täysin Teepä ajatuskoe: Entä jos joku lupaisi sinulle 10 miljoonaa sillä ehdolla, että et koskaan rukoile, et koskaan käy Herran ehtoollisella etkä koskaan lue Raamattua? Mitä sanoisit? Todennäköisesti nauraisit ja lopettaisit keskustelun siihen. Pikkurahalla ei osteta isoja asioita. Kristus, syntien anteeksiantamus ja Jumalan valtakunta merkitsevät paljon enemmän kuin kasa rahaa. Mutta oletko ymmärtänyt, kuinka rikas olet - miljonääriä rikkaampi!

Konon joutui kulkemaan Jumalan valtakuntaan hankalan tien kautta, kidutuskuoleman läpi. Hän, siis aivan tavallinen pappa, on meille armon opettaja - hän ei antanut pois rikkauttaan pikkurahasta ei edes kidutuksen uhalla. Jokainen Jumalan lapsi on rikas, paljon rikkaampi kuin kukaan meistä uskoo ja ymmärtää.

Augustinus: Armoa opettamaan!

Kirkon suuri opettaja Augustinus laati teoksen, joka on nyt suomennettu nimellä *Kristinuskon opettaminen*. Neljä kirjaa laajassa teoksessaan hän käy läpi asiaa eri

näkökulmista. Viimeisessä kirjassa hän ottaa esille, miten uskon levittämisessä tulee ottaa käyttöön myös puhetaidon keinot. Augustinusta risoi suunnattomasti se, että huonoja asioita ajettiin taitavasti, mutta pyhää evankeliumia levitettiin kuivasti ja kehnosti:

4. Nythän on niin, että puhetaitoa käytetään sekä oikean että väärän vakuutteluun. Kuka siis rohkenisi väittää, että totuuden tulee olla aseettomana ja vain puolustajiensa varassa. Samaan aikaan ne, jotka pyrkivät tekemään vääryyden uskottavaksi, onnistuvat jo alkusanoissaan tekemään kuulijansa suopeiksi, tarkkaavaisiksi ja taipuviksi uskomaan. Eivätkö he muka tätä osaa? He esittävät väärän asian suppeasti, selkeästi ja uskottavasti. Toiset taas esittävät totuuden sillä tavoin, että sitä on pitkästyttävää kuulla ja vaikea tajuta eikä sitä loppujen lopuksi haluta uskoakaan. Toiset käyvät totuuden kimppuun väärin perustein ja panevat valhetta siteeksi, toiset taas eivät pysty puolustamaan totuutta eivätkä kumoamaan valhetta. Toiset vievät kuulijansa puheillaan harhaan, tekevät heihin vaikutuksen murehduttaen ja hauskuuttaen heitä ja kannustavat kiihkeästi. Toiset taas vetelevät totuutta puolustaessaan unia velttoina ja tarmottomina. Hullu on se, jolle tämä maistuu. 5. Kun siis puhetaito on vapaasti tarjolla, miksi eivät kunnan miehet varaudu käyttämään sitä totuuden palvelemiseen, kun kelvottomat käyttävät sitä väärin tarkoituksiin ajaakseen vääriä ja joutavia asioita?

Augustinuksen sanat saavat mietteliääksi. Onko meillä otettu käyttöön kaikki mahdolliset keinot evankeliumin levittämiseksi? Vai suostummeko siihen, että meitä kuuntelevat kuorsaavat samaan aikaan kuin vaikkapa verkko houkuttaa sekä nuoria että vanhoja ja vie mukanaan huonoille teille.

Armo - mitä se on?

"On suurta armoa, että saamme olla näillä evankeliumijuhlilla!" "Jumalan armo irrotti hänet viinasta ja huumeista!" "Jumala olkoon sinulle armollinen!" Sanaa "armo" ei tarvitse käännellä pitkään, ennen kuin huomaamme että sillä tarkoitetaan monia asioita. Muutama viikko sitten meitä muistutettiin Sanansaattajassa siitä, miten englannin sanat "mercy" ja "grace" tarkoittavat kahta aivan eri asiaa. On helppo sanoa, että me pelastumme armosta. Mutta mitä se tarkoittaa? Sana 'armo' merkitsee laajemmassa merkityksessä myös jotakin ihmisessä olevaa, nimittäin hyvyyttä eli kykeneväisyyttä hyviin tekoihin, minkä Jumala seurauksena armollisesta mielenlaadustaan saa uskovissa aikaan. Mutta jos on puhe syystä, mikä saa Jumalan pelastamaan syntiset ihmiset, on Jumalan armolla aina yksinomaan merkitys. Se on Jumalan suosio, hyvyys ja palava rakkaus, täysin ilman sitä merkitystä, mikä armolla on sen ilmaistessa kristityille annettuja lahjoja.

Luther puhuu näin siitä, miten synti lakkaa meissä kahdella tavalla, ja molemmat tapahtuvat Kristuksen kautta:

Aluksi se tapahtuu imputatiivisesti (imputative) kun minulle ei lueta syntejä lakia vastaan, vaan ne annetaan anteeksi Herrani Jeesuksen Kristuksen, tahrattoman Karitsan kalliin veren takia. Sitten se tapahtuu niin että tulen puhtaaksi (expurgative), kun minulle annetaan Pyhä Henki. Kun olen hänet saanut, alan sydämestäni vihata kaikkea, joka loukkaa hänen nimeään, ja minusta tulee hyvien töiden etsijä. Ja jos minulla on jäljellä syntiä, puhdistan sen, kunnes tulen kokonaan puhtaaksi. Tämä tapahtuu samassa Hengessä, joka on annettu Kristuksen takia (1. Piet. 1:19).

Armo - katse pois omasta sydämestä

Suomalaisen kristillisyyden historia on rikas ja monilta osilta myös hyvin kummallinen. Yhdeltä osalta se on ollut horjumista yhdestä ojasta toiseen. Oli vaihe, jolloin kirkko oli ennemmin kiinnostunut yhteiskunnallisista asioista ja tieteen tuomista uutuuksista: Silloin nousi maaseudun hengellisyys, joka painotti sydämen kristillisyyttä. Kun sitä painotettiin kylliksi, ihmiset alkoivat tutkia omaa sydäntään enemmän kuin Kristuksen työtä. Siinä vaiheessa evankelisen liikkeen isä Fredrik Gabriel Hedberg löysi uudelleen luterilaisen uskon aarteet. Minun asiani ei ole katsoa omaa elämääni, oma sydäntäni eikä edes omaa uskoani. Minun on opeteltava katsomaan itseni ulkopuolelle, siihen, mitä Jumala on tehnyt. Näin löytyi kestävä pohja - sakramentit, Jumalan teko.

Sanon siis: Yhtenä kristityistä en ole pyhä oman vanhurskauteni tähden, vaan pyhän kasteen, pyhän ehtoollisen, sanan ja Herran Kristuksen tähden, johon uskon. Ilman kastetta, ehtoollista ja sanaa minussa on vain synti ja olen vailla vanhurskautta. Näen itsessäni jopa perkeleen, joka alati minua kiusaa. Ei teissäkään ole ilman kastetta, ehtoollista ja sanaa mitään pyhyyttä siitä huolimatta, että te olette kirkossa, kuulette Jumalan sanaa ja harjoitatte rukousta. Ilman sanaa ja sakramenteja te ette ole pyhiä. Ei näet ole ulkomuodosta kysymys. Aivan toista on, että voin sanoa: tämä ihminen on kastettu, hän kuulee mielellään Jumalan sanaa, hän uskoo Kristukseen. Näistä tuntomerkeistä päättelen, onko kysymyksessä tosi kristitty ja pyhä ihminen.

Ulkokuori, naamio ei merkitse mitään. Jumalan kansa ja tosi kristityt ovat siellä, missä evankeliumi puhtaasti ja selvästi saarnataan, missä pyhiä sakramenteja hoidetaan oikein ja missä itsekukin hoitaa kutsumustaan. Älä siis te päätelmiäsi ulkonäön, vaan sanan perusteella, sillä muutoin erehdyt. Ulkonaisesti pääteltäessä kristitty ei eroa muista. Se, joka ei ole kristitty ja pakana, elää usein moitteettomammin ja kunniallisemmin kuin kristitty konsanaan. Ulkomuoto pettää.

Seuraavat lenkit ketjussa?

Armon opettajien ketju on upea ja ihailemisen arvoinen. Vuosituhansien aikana on ollut niitä, jotka ovat kuulleet evankeliumin ja halunneet olla antamassa sitä eteenpäin. Emme ole täällä vain katsomassa kauas taaksepäin ja ihmettelemässä. Armon opettajien ketju ulottuu meidän aikaamme. Kenelle sinä olet erityisen kiitollinen? Isoisällesi, mummullesi? Äidillesi, isällesi? Opettajallesi, pyhäkoulunopettajallesi, oman riparisi isolle?

Kenelle sinä olet armon opettaja?